

UDKAST

Forslag

til

Lov om ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v., lov og efterskoler og frie fagskoler og lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser

(Varetagelse af opgaver af ordensmæssig karakter på kostafdelinger)

§ 1

I lov om friskoler og private grundskoler m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1656 af 9. august 2021, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 4 a indsættes i *kapitel 1*:

»§ 4 b. På frie grundskoler med kosttilbud kombineret med en privat institution for gymnasiale uddannelser, kombineret institution, kan opgaver af ordensmæssig karakter på den kombinerede institutions kostafdeling ikke overdrages til elever på skolen, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Skolens leder kan i begrænset omfang godkende, at enkelte særlige opgaver af ordensmæssig karakter på institutionens kostafdeling i nærmere bestemte tidsrum overdrages til elever på skolen.«

§ 2

I lov om efterskoler og frie fagskoler, jf. lovbekendtgørelse nr. 1903 af 6. oktober 2021, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 4 a indsættes:

»§ 4 b. På efterskoler kombineret med en privat institution for gymnasiale uddannelser, kombineret institution, kan opgaver af ordensmæssig karakter på den kombinerede institutions kostafdeling ikke overdrages til elever på skolen, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Skolens leder kan i begrænset omfang godkende, at enkelte særlige opgaver af ordensmæssig karakter på institutionens kostafdeling i nærmere bestemte tidsrum overdrages til elever på skolen.«

§ 3

UDKAST

I lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, jf. lovbekendtgørelse nr. 1666 af 11. august 2021, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 7 a indsættes i *kapitel 2*:

»§ 7 b. På frie grundskoler med kosttilbud og efterskoler kombineret med en privat institution for gymnasiale uddannelser, kombineret institution, kan opgaver af ordensmæssig karakter på den kombinerede institutions kostafdeling ikke overdrages til elever på skolen, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Skolens rektor kan i begrænset omfang godkende, at enkelte særlige opgaver af ordensmæssig karakter på institutionens kostafdeling i nærmere bestemte tidsrum overdrages til elever på skolen.«

§ 4

Loven træder i kraft den 1. august 2022.

UDKAST

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Varetagelse af opgaver af ordensmæssig karakter på kostafdelinger
 - 2.1. Gældende ret
 - 2.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
3. Konsekvenser for opfyldelsen af FN's verdensmål
4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
6. Administrative konsekvenser for borgerne
7. Klimamæssige konsekvenser
8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser
9. Forholdet til EU-retten
10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
11. Sammenfattende skema

1. Indledning

Regeringen (Socialdemokratiet) ønsker at sikre, at opgaver af ordensmæssig karakter på kostafdelinger på private grundskoler (herefter fri- og privatskoler) og efterskoler kombineret med private institutioner for gymnasiale uddannelser varetages af skolens leder, lærere og andet af skolens personale. Voksne elever, der også er ansatte på skolen, kan ikke overdrages og varetage opgaver af ordensmæssig karakter.

Efter den gældende lov om friskoler og private grundskoler m.v., lov om efterskoler og frie fagskoler og lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser er der ikke forbud mod eller regler om overdragelse af opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling til elever på skolen. Der er i den gældende lovgivning heller ikke eksplicitte krav om, at opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling skal varetages af skolen leder, lærere eller andre voksne. Der er ligeledes ikke eksplicitte regler om, i hvilket omfang og hvilke opgaver af ordensmæssig karakter på en skoles kostafdeling, der kan overdrages til elever på skolen.

Regeringen finder det problematisk, at opgaver af ordensmæssig karakter på en kostafdeling på en fri- eller privatskole eller efterskole, der også varetager skole- og undervisningsvirksomhed som privat institution for gymnasiale uddannelser, kombineret institution, med den gældende lovgivning kan overdrages til elever på skolen. Den hierarkiske opdeling af elever kan medvirke til at skabe ulige relationer både mellem gymnasieelever på forskellige årgange og mellem gymnasieelever og grundskoleelever. Hertil kommer, at forskellen i alder og modenhed hos elever i grundskoleklasser på fri- eller privatskoler og efterskoler og elever i en gymnasieklasse også kan risikere at skabe ulige relationer mellem elever i grundskolens kostafdeling og elever i gymnasieniveau, hvis gymnasieelever får overdraget og varetager opgaver af ordensmæssig karakter på institutionens kostafdeling.

Regeringen finder, at opgaver af ordensmæssig karakter på en kombineret skoles kostafdeling skal varetages af skolens leder, lærere og andre voksne, hvis der i den kombinerede institution indgår skole- og undervisningsvirksomhed som privat institution for gymnasial uddannelse. Det gælder særligt opgaver af ordensmæssig og opdragende karakter på en sådan skoles kostafdeling, som kan indebære foranstaltninger og sanktioner.

Børne- og undervisningsministeren fører tilsyn med, at skolerne overholder de gældende bestemmelser i lov om friskoler og private grundskoler m.v., lov om efterskoler og frie fagskoler og lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser. Med lovforslaget foreslås indføjet eksplicitte regler i disse love med forbud mod elevers varetagelse af opgaver af ordensmæssig karakter på kostafdelinger på fri- eller privatskoler og efterskoler kombineret med private institutioner for gymnasiale uddannelser.

Med lovforslaget foreslås det, at opgaver af ordensmæssig karakter på kostafdelingen på fri- eller privatskoler og efterskoler kombineret med en privat institution for gymnasiale uddannelser, kombineret institution, ikke kan overdrages til elever på skolen.

Det foreslås endvidere, at skolens leder i begrænset omfang kan godkende, at enkelte særlige opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling i nærmere bestemte tidsrum varetages af elever på skolen.

2. Varetagelse af opgaver af ordensmæssig karakter på kostafdelinger

2.1. Gældende ret

Der er ikke i lov om friskoler og private grundskoler m.v. (friskoleloven) bestemmelser, der regulerer, hvorvidt opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling kan overdrages til elever på skolen.

Det følger af friskolelovens § 2, stk. 4, at en fri- og privatskole, der modtager tilskud i henhold til friskoleloven, kan omfatte en kostafdeling for 6.-10. klassetrin.

Det følger videre af friskolelovens § 6, stk. 1, 1. pkt., at skolens leder har den daglige pædagogiske ledelse.

Det følger videre af friskolelovens § 5 a, stk. 1, 1. pkt., at børne- og undervisningsministeren kan godkende, at en fri- eller privatskole også varetager skole- og undervisningsvirksomhed som efterskole, fri fagskole, privat institution for gymnasial uddannelse og folkehøjskole (kombineret institution).

Der er hermed op til skolens leder at træffe beslutning om, hvorvidt og i hvilket omfang opgaver af ordensmæssig karakter på en fri- eller privatskole, herunder på skolens kostafdeling, skal overdrages til elever på skolen. Det gælder også på en fri- eller privatskole med kostafdeling, der er kombineret med et privat gymnasium.

Det følger af friskolelovens § 21, stk. 2, 1. pkt., at børne- og undervisningsministeren for skoler, der ikke følger bestemmelserne i friskoleloven, de regler eller aftaler, der er fastsat eller indgået i henhold til loven, eller børne- og undervisningsministerens påbud, kan tilbageholde tilskud, lade tilskud bortfalde helt eller delvis eller krævetilskud tilbagebetalt helt eller delvis. Det følger endvidere af samme lovs § 9 h, stk. 1, at hvis der ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at en skole opfylder stå mål med-kravet eller frihed og folkestyrekravet, kan ministeren træffe afgørelse om, at skolen ikke længere er omfattet af friskoleloven, og at skolen ikke kan modtage tilskud efter loven. Det følger endvidere af samme lovs § 21 a, at børne- og undervisningsministeren kan træffe beslutning om, at der ikke ydes tilskud til skoler, herunder en ny skole, hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen opfylder lovens krav om uafhængighed og forvaltning af skolens midler.

UDKAST

Der er ikke i lov om efterskole og frie fagskoler bestemmelser, der regulerer, hvorvidt opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling kan overdrages til elever på skolen.

Efterskoler omfatter ligesom kostskoler også et kosttilbud, hvor eleverne bor, spiser og opholder sig på døgnbasis uden for undervisningstiden.

Det følger af § 12 b, stk. 1, 1. og 2. pkt., i lov om efterskoler og frie fagskoler, at børne- og undervisningsministeren kan godkende, at en efterskole også varetager skole- og undervisningsvirksomhed som en fri grundskole, fri fagskole, folkehøjskole og privat institution for gymnasial uddannelse, kombineret institution.

Det er dermed op til skolens leder at træffe beslutning om, hvorvidt og i hvilket omfang opgaver af ordensmæssig karakter på en efterskole, herunder uden for undervisningstiden/de skemalagte aktiviteter, skal overdrages til elever på skolen. Det gælder også på en efterskole, der er kombineret med et privat gymnasium. Det følger endvidere af § 46, stk. 1, i lov om efterskoler og frie fagskoler, at børne- og undervisningsministeren for skoler, der ikke følger bestemmelserne i denne lov, de regler eller aftaler, der er fastsat eller indgået i henhold til loven, eller børne- og undervisningsministerens påbud, kan tilbageholde tilskud, lade tilskud bortfalde helt eller delvis eller kræve tilskud tilbagebetalt helt eller delvis. Det følger af samme lovs § 47, stk. 1, at børne- og undervisningsministeren kan træffe beslutning om, at der ikke ydes tilskud til skoler, herunder en ny skole, hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen opfylder lovens krav om uafhængighed og forvaltning af skolens midler.

Der er ikke i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser bestemmelser, der regulerer, hvorvidt opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling kan overdrages til elever på skolen.

Det følger af § 5, 1. og 2. pkt., i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, at rektor har den daglige ledelse af skolen eller kurset. Rektor er ansvarlig for skolens eller kursets virksomhed over for bestyrelsen. Det følger af § 12 i samme lov, at staten yder tilskud til kostafdelinger ved skolerne og kurserne ud fra antal årselever og et tilskud pr. årskostelev.

Det følger endvidere af § 3, stk. 1, 1. pkt., i samme lov, at børne- og undervisningsministeren kan godkende, at en privat institution for gymnasiale uddannelser kan varetage skole- og undervisningsvirksomhed som fri kostskole og fri grundskole, kombineret institution.

Det er dermed op til den private institutions rektor at træffe beslutning om, hvorvidt og i hvilket omfang opgaver af ordensmæssig karakter på den private institution (det private gymnasium), herunder på institutionens kostafdeling, skal overdrages til elever på skolen eller institutionen. Det gælder også på et privat gymnasium, der er kombineret med en friskole eller privat grundskole.

Det følger af § 25, stk. 1, 1. pkt., i samme lov, at børne- og undervisningsministeren for skoler eller kurser, der ikke følger bestemmelserne i denne lov, de regler eller aftaler, der er fastsat eller indgået i henhold til loven, eller børne- og undervisningsministerens påbud, kan tilbageholde tilskud, lade tilskud bortfalde helt eller delvis eller kræve tilskud tilbagebetalt helt eller delvis. Det følger endvidere af § 1, stk. 2, at en godkendelse kan tilbagekal-des, hvis skolen eller kurset ikke overholder fastsatte regler, herunder be-stemmelser i lov om gymnasiale uddannelser eller meddelte påbud.

2.2. Børne- og Undervisningsministeriets overvejelser og den fo-reslåede ordning

Regeringen finder det problematisk, at opgaver af ordensmæssig karakter på en kostafdeling på fri- eller privatskoler og efterskoler kombineret med en privat institution for gymnasiale uddannelser, kombineret institution, inden for rammerne af lov om friskoler og private grundskoler m.v., lov om efter-skoler og frie fagskoler og lov om private institutioner for gymnasiale ud-dannelser kan overdrages til elever på skolen.

Regeringen finder, at opgaver af ordensmæssig karakter på en sådan kom-bineret skoles kostafdeling, herunder også opgaver af opdragende karakter, skal varetages af skolens leder, lærere og andet af skolens personale. Det gælder særligt opgaver af ordensmæssig og opdragende karakter på en sko-les kostafdeling, som kan indebære foranstaltninger og sanktioner.

Dette er i særlig grad vigtigt på kombinerede institutioner, der både omfatter grundskoleelever på en fri- eller privatskole med kostafdeling eller efter-skole og gymnasieelever på en privat institution for gymnasiale uddannelser med kostafdeling. Den hierarkiske opdeling af elever kan medvirke til at skabe ulige relationer både mellem gymnasieelever på forskellige årgange og mellem gymnasieelever og grundskoleelever. Hertil kommer, at forskel-len i alder og modenhed hos elever i grundskoleklasser på fri- eller privat-skoler eller efterskoler og elever i en gymnasieklasse risikerer at skabe en ulige relation mellem elever på grundskoleniveau i kostafdelingen og elever

på gymnasieniveau, hvis gymnasieelever får overdraget og varetager opgaver af ordensmæssig karakter på institutionens kostafdeling. Det kan i særlig grad gøre sig gældende, hvis ordensmæssige opgaver varetages af skolens gymnasieelever er rettet mod elever i kostafdelingen i skolens grundskoleklasser.

Der foreslås derfor indføjet særskilte bestemmelser i lov om friskoler og private grundskoler m.v., lov om efterskoler og frie fagskoler og lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser om, at på frie grundskoler med kosttilbud eller efterskoler kombineret med en privat institution for gymnasiale uddannelser, kombineret institution, kan opgaver af ordensmæssig karakter på skolens eller institutionens kostafdeling ikke overdrages til elever på skolen.

Formålet med forslaget er at sikre, at opgaver af ordensmæssig karakter på kostafdelinger på fri- eller privatskoler eller efterskoler kombineret med private institutioner for gymnasiale uddannelser, kombineret institution, varetages af skolens eller institutionens leder, lærere og andre voksne.

Elevrelationen mellem elever på samme skole vurderes at være af særlig betydning på skoler, der har kostafdelinger, idet eleverne bor på skolen og således er sammen døgnet rundt, ligesom eleverne ikke har støtten fra deres familie i dagligdagen. Elevernes varetagelse af opgaver af ordensmæssig og opdragende karakter, vurderes således at kunne påvirke elevrelationer mellem skolens elever. Eventuelle problemer med mobning, dårlig trivsel osv. vil alt andet lige kunne opleves mere belastende for elever på en kostskole, som sjældnere er sammen med deres familie og ikke har et frirum uden for skolen på samme måde, som andre elever i et almindeligt grundskoletilbud eller gymnasietilbud har det. Dette kan endvidere gøre sig yderligere gældende på en kombineret institution, hvor elever fortsætter fra grundskolen til gymnasiet og således kan blive fastholdt i eventuelle mønstre, hvor der foregår mobning, eller eleven på anden måde mistrives.

Det vurderes, at der mellem en elev i en gymnasieklasse, der har fået overdraget opgaver af ordensmæssig karakter på en skoles kostafdeling, herunder opgaver over for en eller flere elever i grundskolens eller gymnasiedelens kostafdeling, og den eller de pågældende elever i kostafdeling er risiko for en ulige relation af aldersmæssige, modenhedsmæssige, uddannelsesmæssige og fysiske årsager, som alt andet lige kan opleves mere belastende på en kostskole, hvor eleverne er sammen døgnet rundt og ikke ser deres familier på daglig basis, end i almindelige grundskole- og gymnasietilbud.

På kombinerede institutioner, der omfatter både fri- eller privatskole med kostafdeling eller efterskole kombineret med et privat gymnasium med kostafdeling, vurderes en regulering derfor at være særlig relevant blandt andet på grund af forskel i alder og modenhed hos elever i grundskole og i gymnasiet. Hensynet til at sikre alle elevers trivsel og undgå en hierarkisk opdeling af elevgruppen indebærer, at forbuddet bør gælde i alle elevrelationer.

Forslaget indebærer et forbud mod, at skolens leder eller lærere på en fri- eller privatskole eller en efterskole kombineret med et privat gymnasium overdrager opgaver af ordensmæssig karakter, herunder opgaver af opdragende karakter, på skolens eller institutionens kostafdeling til elever på skolen. Forslaget indebærer ikke en regulering af forholdene på fri- og privatskoler med en kostafdeling, efterskoler eller private institutioner for gymnasiale uddannelser med kostafdeling, der ikke er en kombineret institution.

Forslaget vil også betyde, at skolens leder skal sikre, at opgaver af ordensmæssig karakter, herunder opgaver af opdragende karakter, på en skoles kostafdeling varetages af skolens leder, lærere og andet af skolens personale. Voksne elever, der også er ansatte på skolen, kan ikke overdrages og varetage opgaver af ordensmæssig karakter. Det gælder i særlig grad opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling, som kan indebære beslutning om iværksættelse af foranstaltninger og sanktioner.

Forslaget om, at opgaver af ordensmæssig karakter på en skoles kostafdeling ikke kan overdrages til elever på skolen omfatter alene den tid, hvor kosteleverne er i kosttilbuddet, dvs. i samværstiden, fritiden, aften, nat m.v. Forslaget omfatter ikke undervisningstiden sammen med skolens dagselever, herunder skemalagte aktiviteter med studieture, lejrskoler, ekskursioner m.v., hvor eleverne er væk fra skolens område.

Forslaget om et forbud mod at overdrage opgaver af ordensmæssig karakter på en skoles kostafdeling til elever på skolen omfatter særligt opgaver over for elever på skolens kostafdeling, herunder opgaver med at holde opsyn med og indberette overtrædelser af skolens ordensregler og værdigrundlag begået af elever på skolens kostafdeling. Det foreslåede forbud omfatter ikke situationer, hvor en elev indberetter en anden elev, som har overtrådt skolens ordensregler og værdigrundlag en eller flere gange til skolens ledelse og lærere, når indberetningen ikke sker som led i en overdraget opgave eller pligt.

Forslaget om forbud mod at overdrage opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling til elever på skolen omfatter ikke rent praktiske opgaver i forbindelse med kostelevernes ophold på skolens kostafdeling, for eksempel at skolens cykler er sat på plads til natten, opvask, tøjvask, rengøring og lignende. De praktiske opgaver på skolens kostafdeling, må ikke have et sådant indhold, at de reelt bliver af ordensmæssig karakter, herunder af opdragende karakter. Der vil være tale om, at eleven varetager praktiske opgaver i forbindelse med elevens ophold i kosttilbuddet, og ikke opsyn med andre elevers varetagelse af disse praktiske opgaver.

Det foreslås endvidere, at skolens leder i begrænset omfang kan godkende, at enkelte særlige opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling i nærmere bestemte tidsrum overdrages til elever på skolen.

Baggrunden for forslaget er, at der på skolens kostafdeling kan være enkelte særlige opgaver af ordensmæssig karakter, som efter konkret vurdering fra skolens leder antages at bidrage til at fremme den generelle elevtrivsel på skolens kostafdeling. Det vil således være behov for, at skolens leder foretager en skønsmæssig vurdering af de opgaver af ordensmæssig karakter, som skolelederen påtænker at overdrage til bestemte elever i nærmere bestemt tidsrum.

Der tænkes i den forbindelse for eksempel på ordninger, hvor bestemte elever på en skoles kostafdeling overdrages nærmere bestemte opgaver som venskabselev ("buddy", storven m.m.) for nye elever på skolens kostafdeling med henblik på at lette opstartsperioden for nye elever på skolens kostafdeling. Der tænkes endvidere på mentorordninger, hvor skolens leder efter nærmere konkret vurdering beslutter at overdrage nærmere bestemte opgaver til elever på skolen med henblik på at fremme elevrelationer mellem skolens elever og nye elever på skolens kostafdeling. Endelig tænkes på situationer, hvor skolens leder efter en konkret vurdering beslutter at overdrage bestemte opgaver på en skoles kostafdeling til elever på skolen, for eksempel opgaver som ordensduks, lærerovervåget lektiehjælp til andre elever og pædagogiske tilrettelagt aktiviteter, hvor en elev læser sammen med eller arbejder med en skoleopgave sammen med en yngre elev (læsemakker). Det vil være tale om enkeltstående opgaver i tidsbegrænsede perioder.

Forslaget vil ikke indebære, at skolens leder kan beslutte at overdrage en portefølje af opgaver af ordensmæssig og opdragende karakter over for kostelever på skolens kostafdeling til elever på skolen. Tilsvarende vil gælde også for enkelte opgaver af ordensmæssig og opdragende karakter på en

skoles kostafdeling, som kan indebære foranstaltninger og sanktioner. Det betyder, at blandt andet opgaver af ordensmæssig karakter, der omfatter opsyn med elever på skolens kostafdeling, indberetning af overtrædelser af skolens ordensreglement på kostafdelingen, opsyn med elevers lektielæsning på kostafdelingen og opgaver, der omfatter foranstaltninger over for elever på skolens kostafdeling, ikke kan overdrages til elever på skolen.

Forslaget vil indebære, at det vil indgå i Børne- og Undervisningsministeriets almindelige tilsyn med skolerne og institutionerne, om skolerne og institutionerne overholder det foreslåede forbud mod, at skolens leder eller lærere overdrager opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling til elever på skolen. Ministeriets almindelige tilsyn vil indebære, at hvis ministeriet enten ved henvendelse eller på anden måde bliver gjort opmærksom på forhold, der giver anledning til tvivl om, hvorvidt en skole eller institution har overholdt lovens forbud mod at overdrage opgaver af ordensmæssig karakter på skolens eller institutionens kostafdeling til elever på skolen eller institutionen, vil ministeriet på baggrund af en konkret vurdering kontakte skolen eller institutionen med henblik på, at skolen kan redegøre for forholdene. Herefter vil ministeriet vurdere, om der er grundlag for at iværksætte et egentligt tilsyn med skolen eller institutionen. Dette følger allerede af gældende tilsynspraksis. Ministeriet vil dermed løbende følge skolernes og institutionernes varetagelse af opgaver af ordensmæssig karakter på skolens eller institutionens kostafdeling. Det er Børne- og Undervisningsministeriet, der beslutter, om der findes anledning til at iværksætte et tilsyn med forhold på en fri- eller privatskole med kostafdeling, en efterskole eller en privat institution for gymnasiale uddannelser og kombinationen af disse.

Såfremt Børne- og Undervisningsministeriet bliver bekendt med, at der på en konkret skole eller institution forekommer et større antal sager eller særligt alvorlige sager om varetagelse af opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling, som ikke er undtaget i forslagets stk. 2, f.eks. ministeriets whistleblower-ordning i henhold til § 41 b i lov om friskoler og private grundskole m.v., § 52 c i lov efterskoler og frie fagskoler og § 26 a i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, kan dette danne grundlag for, at ministeriet igangsætter et generelt tilsyn med skolens eller institutionens håndtering af varetagelse af opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling.

For en fri- eller privatskole, en efterskole eller en privat institution for gymnasiale uddannelser, der ikke overholder de foreslåede bestemmelser, kan lovgivningens bestemmelser om sanktioner finde anvendelse. Finder børne-

og undervisningsministeren, at en skoles eller institutions virksomhed ikke er i overensstemmelse med friskoleloven, lov om efterskoler og frie fagskoler eller lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser eller de regler eller aftaler, der er fastsat eller indgået i henhold til loven, kan ministeren udstede et påbud til skolen om at foretage konkrete ændringer af den pågældende virksomhed, jf. friskolelovens § 24 a, stk. 1, § 52 stk. 1, 2. pkt., i lov om efterskoler og frie fagskoler og § 24, stk. 2, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser.

Børne- og undervisningsministeren kan endvidere for fri- og privatskoler, efterskoler og private institutioner for gymnasiale uddannelser, der ikke følger bestemmelserne i lov om friskoler og private grundskoler m.v., lov om efterskoler og frie fagskoler eller lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, de regler eller aftaler, der er fastsat eller indgået i henhold til loven, eller børne- og undervisningsministerens påbud, kan tilbageholde tilskud, lade tilskud bortfalde helt eller delvis eller kræve tilskud tilbagebetalt helt eller delvis, jf. § 21, stk. 2, 1. pkt., i lov om friskoler og private grundskoler m.v., § 46, stk. 1, i lov om efterskoler og frie fagskoler og § 25, stk. 1, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser.

Børne- og undervisningsministeren kan træffe beslutning om, at der ikke ydes tilskud til en skole, herunder en ny skole, hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen opfylder lovens krav om uafhængighed og forvaltning af skolens midler, jf. § 21 a i lov om friskoler og private grundskoler m.v., § 47 i lov om efterskoler og frie fagskoler. Det følger endvidere af § 1, stk. 3, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, at børne- og undervisningsministeren kan tilbagekalde godkendelsen af en privat institution for gymnasiale uddannelser, hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen eller kurset opfylder lovens krav om uafhængighed og forvaltning af skolens midler.

Der henvises i øvrigt til § 1 nr. 1 og bemærkningerne hertil.

3. Konsekvenser for opfyldelsen af FN's verdensmål

Lovforslaget vurderes at understøtte delmål 4.1, hvorefter det inden 2030 skal sikres, at alle piger og drenge gennemfører gratis, inkluderende grundskoleundervisning og ungdomsuddannelse i høj kvalitet, der fører til relevante og effektive læringsresultater.

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget medfører begrænset merudgifter, der afholdes inden for Børne- og Undervisningsministeriets eksisterende økonomiske ramme til tilsyn.

Lovforslaget vurderes ikke at have implementeringskonsekvenser for det offentlige.

I forlængelse heraf vurderes det, at ingen af principperne for digitaliseringsklar lovgivning er relevante, idet lovforslaget hverken kan eller skal it-understøttes.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

7. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen klimamæssige konsekvenser.

8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

9. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 11. januar 2022 til den 8. februar 2022 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Børne- og Kulturchefforeningen, Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL), Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børns Vilkår, Danmarks Evalueringsinstitut, Danmarks Lærerforening, Danmarks Private Skoler – grundskoler og gymnasier, Danmarks Vejlederforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Blindesamfund, Dansk Center for Undervisningsmiljø, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Advokater, Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Bestyrelserne, Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne, Danske Gymnasieelevers Sammenslutning, Danske Gymnasier, Danske Handicaporganisationer,

UDKAST

Danske HF & VUC (Bestyrelserne), Danske HF & VUC (Lederne), Danske Regioner, Danske Revisorer – FSR, Danske Skoleelever, Danske Undervisningsorganisationers Samråd, De Private Sociale Tilbud (LOS), Det Centrale Handicapråd, Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig, Efterskoleforeningen, Erhvervsskolelederne, Erhvervsskolernes ElevOrganisation, FOA, Folkehøjskolernes Forening i Danmark, Foreningen af Frie Fagskoler, Foreningen af Kristne Friskoler, Foreningsfællesskabet Lige-værd, Frie Skolers Ledere, Frie Skolers Lærerforening, Friskolerne, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, Klagenævnet for Specialundervisning, KL, Kostskoler.dk, Landsforeningen af 10. klasseskoler i Danmark, Landsforeningen af Ungdomsskoleledere (LU), Landssammenslutningen af Handelsskoleelever, Landssamråd for PPR-chefer, Lilleskolernes Sammenslutning, Lærernes Centralorganisation, Ordblinde/Dysleksiforeningen i Danmark, Plejefamiliernes Landsforening, Private Gymnasier og Studenterkurser, Red Barnet, Rigsrevisionen, Rådet for Børns Læring, Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser, Rådet for Etniske Minoriteter, Rådet for Socialt Udsatte, Rådet for Voksen og Efteruddannelse (VEU-Rådet), Sammenslutningen af Steinerskoler i Danmark, Samrådet for Specialskoleledere i Danmark, Skolelederforeningen, Skole og Forældre, Socialpædagogernes Landsforbund, Team Danmark, Uddannelsesforbundet, Ungdomsringen og Ungdomsskoleforeningen.

11. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, an- før »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, an- før »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Implemente- ringskonsekven- ser for stat, kom- muner og regio- ner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen

UDKAST

Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter	
Er i strid med de principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/ Går videre end minimumskrav i EU-regulering (sæt X)	Ja	Nej x

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Bestemmelsen er ny.

Efter den gældende lov om friskoler og private grundskoler m.v., er der ikke forbud mod eller regler om overdragelse af opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling til elever på skolen. Det er i den gældende lovgivning heller ikke eksplicitte krav om, at opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling skal varetages af skolens leder, lærere eller andet af skolens personale. Der er ligeledes ikke eksplicitte regler om, i hvilket omfang og hvilke opgaver af ordensmæssig karakter på en skoles kostafdeling der kan overdrages til elever på skolen.

Det foreslås i et nyt § 4 b, stk. 1, at på frie grundskoler med kosttilbud kombineret med en privat institution for gymnasiale uddannelser, kombineret institution, kan opgaver af ordensmæssig karakter på den kombinerede institutions kostafdeling ikke overdrages til elever på skolen, jf. dog det foreslåede stk. 2.

Forslaget vil indebære, at skolens leder ikke kan beslutte, at opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling overdrages til elever på skolen, jf. dog det foreslåede stk. 2.

Ved ”skolens leder” forstås lederen af den kombinerede institution, der omfatter både en fri- eller privatskole med kostafdeling og en privat institution for gymnasiale uddannelser med kostafdeling.

Ved ”opgaver af ordensmæssig karakter” forstås opgaver på skolens kostafdeling, som kan indebære beslutninger om iværksættelse af foranstaltninger og sanktioner. Det omfatter ligeledes organiserede elevrelationer tilrettelagt af skolen, f.eks. opgaver, der indebærer opsyn med elevers overholdelse af skolens regler, herunder også i fritiden samt aften og nat, opdragelse, indberetning om overtrædelse af skolens ordensregler, irettesættelse og eventuelle sanktioner.

Ved ”skolens kostafdeling” forstås det tidsrum, hvor kosteleverne er i skolens varetægt, og hvor skolen har ansvar for kosteleverne, men hvor elever ikke er i dagskolen (undervisningstiden/de skemalagte aktiviteter) sammen med skolens dagelever, herunder undervisningstiden i forbindelse med studieture, lejrskoler, ekskursioner m.v., hvor eleverne er væk fra skolens område. Det betyder konkret, at det foreslåede forbud mod at overdrage opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling til elever på skolen omfatter kostelevernes tid uden for undervisningstiden/skemalagte aktiviteter, for eksempel samværstiden, fritiden, aften, nat og lignende.

Ved ”overdrages” forstås, at skolens leder træffer en beslutning om at overdrage opgaver af ordensmæssig karakter på en skoles kostafdeling til elever på skolen. Det betyder, at skolens leder ikke kan beslutte generelt at overdrage en portefølje af opgaver af ordensmæssig karakter til en eller flere elever på skolen, herunder opgaver over for andre elever på skolen, for eksempel i form af en præfektordning.

Ved ”elever på skolen” forstås elever indskrevet på en institutionens kostafdelinger. Det betyder, at på en kombineret institution, der omfatter både en fri- eller privatskole med kostafdeling og en privat institution for gymnasiale uddannelser med kostafdeling, omfatter det alle elever på den kombinerede institutions kostafdeling.

Forslaget vil indebære, at skolens leder ikke kan træffe beslutning om at overdrage opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling til skolens elever.

Dette er i særlig grad vigtigt på kombinerede institutioner, der både omfatter grundskoleelever på en fri- eller privatskole med kostafdeling og gymnasieelever på en privat institution for gymnasiale uddannelser, et privat gymnasium med kostafdeling. Den hierarkiske opdeling af elever kan medvirke til at skabe ulige relationer både mellem gymnasieelever på forskellige årgange og mellem gymnasieelever og grundskoleelever. Hertil kommer, at forskellen i alder og modenhed hos elever i grundskoleklasser på fri- og privatskoler med kostafdeling og elever i en gymnasieklasse risikerer at skabe ulige relationer mellem elever i grundskolens kostafdeling og elever på gymnasieniveau, hvis gymnasieelever får overdraget og varetager opgaver af ordensmæssig karakter på institutionens kostafdeling. Det kan i særlig grad gøre sig gældende, hvis ordensmæssige opgaver varetages af skolens gymnasieelever er rettet mod elever i kostafdelingen i skolens grundskoleklasser.

Elevrelationen mellem elever på samme skole vurderes at være af særlig betydning på skoler, der har kostafdelinger, idet eleverne bor på skolen og

således er sammen døgnet rundt. Elevers varetagelse af opgaver af ordensmæssig og opdragende karakter, herunder over for elever på skolens kostafdeling, vurderes således at kunne påvirke elevrelationer mellem skolens elever. Eventuelle problemer med mobning, dårlig trivsel osv. vil alt andet lige kunne opleves mere belastende for elever på en kostskole, som sjældnere er sammen med deres familie og ikke har et frirum uden for skolen på samme måde, som andre elever i et almindeligt grundskoletilbud eller gymnasietilbud har det. Dette kan endvidere gøre sig yderligere gældende på en kombineret institution, hvor elever fortsætter fra grundskolen til gymnasiet og således kan blive fastholdt i eventuelle mønstre, hvor der foregår mobning, eller eleven på anden måde mistrives.

Det vurderes, at der mellem elev i en gymnasieklasse, der har fået overdraget opgaver af ordensmæssig karakter i grundskolens eller gymnasiedelens kostafdeling, og den eller de pågældende kostelever i grundskolens eller gymnasiedelens kostafdeling er risiko for en ulige relation af aldersmæssige, modenhedsmæssige, uddannelsesmæssige og fysiske årsager, som alt andet lige kan opleves mere belastende på en kostskole, hvor eleverne er sammen døgnet rundt og ikke ser deres familier på daglig basis, end almindelige grundskole- og gymnasietilbud.

På kombinerede institutioner, der har både fri- eller privatskoler med kostafdeling og gymnasium med kostafdeling, vurderes en regulering derfor at være særlig relevant blandt andet på grund af forskellen i alder og modenhed hos elever på grundskoleniveau og på gymnasieniveau.

Formålet med forslaget er at sikre, at opgaver af ordensmæssig karakter over for elever på skolens kostafdeling varetages af skolens leder og lærere eller andet af skolens personale. Voksne elever, der også er ansatte på skolen, kan ikke overdrages opgaver af ordensmæssig karakter. Formålet med forslaget er endvidere at sikre, at opgaver af ordensmæssig karakter over for elever på en kostafdeling på en fri- eller privatskole med kostafdeling og et privat gymnasium samt på kombinationer af disse ikke overdrages til elever på skolen.

Forslaget vil betyde, at skolens leder skal sikre, at opgaver af ordensmæssig karakter, herunder opgaver af opdragende karakter, på en skoles kostafdeling varetages af skolens leder, lærere og andet af skolens personale. Det gælder i særlig grad opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling, som kan indebære beslutning om iværksættelse af foranstaltninger og sanktioner.

Det foreslåede forbud mod at overdrage opgaver af ordensmæssig karakter på en skoles kostafdeling vil ikke omfatte situationer, hvor en elev indberetter en anden elev, som har overtrådt skolens ordensregler og værdigrundlag én eller flere gange, til skolens ledelse og lærere, når indberetningen ikke sker som led i overdraget opgave eller pligt.

Det foreslås i et § 4 b, stk. 2, at skolens leder i begrænset omfang kan godkende, at enkelte særlige opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling i nærmere bestemte tidsrum overdrages til elever på skolen.

”I begrænset omfang” omfatter godkendelse fra skolens leder til, at nærmere bestemte elever på skolen varetager enkelte særlige opgaver af ordensmæssig karakter, herunder opgaver af ordensmæssig karakter over for nærmere bestemte elever på skolens kostafdeling uden for skole- og undervisningstiden. Det betyder også, at skolens leder konkret skal vurdere, om alder og modenhed hos den eller de elever, til hvem skolens leder vil overdrage en eller flere opgaver af ordensmæssig karakter på en skoles kostafdeling, står i rimelig forhold til de opgaver, som skolens leder vil overdrage til den eller disse elever.

Forslaget vil ikke indebære mulighed for, at skolens leder kan træffe beslutning om generel godkendelse af eller beslutning om delegation af en portefølje af opgaver på skolens kostafdeling til elever på skolen, herunder opgaver over for andre elever på skolens kostafdeling, en såkaldt præfektordning.

”Enkelte særlige opgaver af ordensmæssig karakter” kan f.eks. være enkelte opgaver i forbindelse med introforløb, elev-til-elevopgaver som for eksempel stor-elev-ordning (”buddy-ordninger”), hvor nærmere bestemte elever på skolens kostafdeling varetager opgaver for eksempel med introduktion over for nye elever på skolens kostafdeling i en kortere periode m.v.

Særlige opgaver af ordensmæssig karakter vil ikke kunne omfatte opgaver med for eksempel opdragelse, indberetning, irettesættelse m.v. af andre elever på skolens kostafdeling eller opgaver, der kan indebære iværksættelsen af foranstaltninger og sanktioner.

”Nærmere bestemt tidsrum” kan omfatte tidsrum i kostelevernes tid uden for skole- og undervisningstiden i en nærmere afgrænset periode fx elevernes samvær og fritid i forbindelse med introforløb, en temauge eller lignende.

Forslaget vil samlet set indebære, at skolens leder kan godkende, at enkelte særlige nærmere bestemte og afgrænsede opgaver af ordensmæssig karakter

over for elever på skolens kostafdeling overdrages til nærmere bestemte elever i afgrænsede tidsrum. Det kan f.eks. være opgaver i kostelevernes tid uden for undervisningstiden i forbindelse med introforløb, mentorskab i forbindelse med opstart af nye kostelever på skolen, elev-til-elevopgaver som for eksempel stor-elev-ordninger for nye elever og lignende.

Forslaget vil ikke indebære, at skolens leder kan overdrage opsyn med elever på skolens kostafdeling, herunder opsyn med kosteleverne i fritiden, aften, og nat, til elever på skolen. Skolens leder kan heller ikke overdrage indberetning af elever på skolens kostafdeling for overtrædelse på skolens kostafdeling af skolens ordensregler og værdisæt med henblik på irrettesættelse eller sanktioner til elever på skolen.

Forslaget vil ikke indebære, at opgaver af ordensmæssig karakter for elever på skolens kostafdeling kan overdrages til elever på skolen på døgnbasis.

Baggrunden for forslaget er, at der på skolens kostafdeling kan være enkelte særlige opgaver af ordensmæssig karakter, som efter konkret vurdering fra skolens leder antages at bidrage til at fremme den generelle trivsel på skolens kostafdeling. Der vil således være behov for, at skolens leder foretager en skønsmæssig vurdering af de opgaver af ordensmæssig karakter, som skolelederen påtænker at overdrage til bestemte elever i nærmere bestemte tidsrum.

Der tænkes i den forbindelse for eksempel på ordninger, hvor bestemte elever på en skoles kostafdeling overdrages nærmere bestemte opgaver som venskabselev ("buddy", storven m.m.) for nye elever på skolens kostafdeling med henblik på at lette opstartsperioden for nye elever på skolens kostafdeling. Der tænkes endvidere på såkaldte mentorordninger, hvor skolens leder efter nærmere konkret vurdering beslutter at overdrage nærmere bestemte opgaver til elever på skolens kostafdeling. Endelig tænkes på situationer, hvor skolens leder efter en konkret vurdering beslutter at overdrage bestemte opgaver på en skoles kostafdeling til elever på skolen, for eksempel opgaver som ordensduks, lærerovervåget lektiehjælp til andre elever og pædagogisk tilrettelagte aktiviteter, hvor en ældre elev læser sammen med eller arbejder med en skoleopgave sammen med en yngre elev (læsemakker).

Forslaget vil ikke indebære, at skolens leder kan beslutte at overdrage en portefølje af opgaver af ordensmæssig og opdragende karakter over for kostelever på skolens kostafdeling til elever på skolen. Tilsvarende vil gælde også for enkelte opgaver af ordensmæssig og opdragende karakter på en skoles kostafdeling, som kan indebære foranstaltninger og sanktioner. Det

betyder, at blandt andet opgaver af ordensmæssig karakter, der omfatter opsyn med elever på skolens kostafdeling, indberetning af overtrædelser af skolens reglement på kostafdelingen, opsyn med elevers lektielæsning på kostafdelingen og opgaver, der omfatter foranstaltninger over for elever på skolens kostafdeling, ikke kan overdrages til elever på skolen.

Det vurderes, at der i praksis er et meget begrænset antal skoler, hvor skolens leder godkender, at opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling, herunder opgaver over for elever på kostafdelingen, som for eksempel organiseret opsyn med elever på skolens kostafdeling, indberetninger om overtrædelse af skolens regler, irrettesættelse m.v., overdrages til elever på skolen i længere uafgrænsede tidsrum.

Forslaget vil indebære, at det vil indgå i Børne- og Undervisningsministeriets almindelige tilsyn med skolerne og institutionerne, om skolerne og institutionerne overholder det foreslåede forbud mod, at skolens leder eller lærere overdrager opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling til elever på skolen. Ministeriets almindelige tilsyn vil indebære, at hvis ministeriet enten ved henvendelse eller på anden måde bliver gjort opmærksom på forhold, der giver anledning til tvivl om, hvorvidt en skole har overholdt lovens forbud mod at overdrage opgaver af ordensmæssig karakter over for elever på skolens kostafdeling til elever på skolen, vil ministeriet på baggrund af en konkret vurdering kontakte skolen med henblik på, at skolen kan redegøre for forholdene. Herefter vil ministeriet vurdere, om der er grundlag for at iværksætte et egentligt tilsyn med skolen. Dette følger allerede af gældende tilsynspraksis. Ministeriet vil dermed løbende følge skolernes varetagelse af opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling, herunder forbuddet mod at overdrage opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling til elever. Det er Børne- og Undervisningsministeriet, der beslutter, om der findes anledning til at iværksætte et tilsyn med forhold på en fri- eller privatskole med kostafdeling kombineret med en privat institution for gymnasiale uddannelser, kombineret institution.

Såfremt Børne- og Undervisningsministeriet bliver bekendt med, at der på en konkret institution forekommer et større antal sager eller særligt alvorlige sager om varetagelse af opgaver af ordensmæssig karakter over for elever på skolens kostafdeling, som ikke er undtaget i forslagets stk. 2, f.eks. via ministeriets whistleblower-ordning i henhold til § 41 b i friskoleloven, kan dette danne grundlag for, at ministeriet igangsætter et generelt tilsyn med skolens håndtering af varetagelse af ordensmæssige opgaver over for elever på skolens kostafdeling.

For en fri grundskole med kostafdeling kombineret med en privat institution for gymnasiale uddannelser, kombineret institution, der ikke overholder de foreslåede bestemmelser, kan lovgivningens bestemmelser om sanktioner finde anvendelse. Finde børne- og undervisningsministeren, at en skoles eller institutions virksomhed ikke er i overensstemmelse med friskoleloven, lov om efterskoler og frie fagskoler eller lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser eller de regler eller aftaler, der er fastsat eller indgået i henhold til loven, kan ministeren udstede påbud til skolen om at foretage konkrete ændringer af den pågældende virksomhed, jf. friskolelovens § 24 a, stk. 1. Børne- og undervisningsministeren kan endvidere for fri- eller privatskoler med kostafdeling, der ikke følger bestemmelserne i lov om friskoler og private grundskoler m.v., de regler eller aftaler, der er fastsat eller indgået i henhold til loven, eller børne- og undervisningsministerens påbud, kan tilbageholde tilskud, lade tilskud bortfalde helt eller delvis eller kræve tilskud tilbagebetalt helt eller delvis, jf. § 21, stk. 1, 2. pkt., i lov om friskoler og private grundskoler m.v.

Børne og undervisningsministeren kan træffe beslutning om, at der ikke ydes tilskud til en fri- eller privatskole, herunder en ny skole, hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen opfylder friskolelovens krav om uafhængighed og forvaltning af skolens midler, jf. § 21, a i lov om friskoler og privat grundskoler m.v.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Til nr. 1

Bestemmelsen er ny.

Efter den gældende lov om efterskoler og frie fagskoler er der ikke forbud mod eller regler om overdragelse af opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling til elever på skolen. Det er i den gældende lovgivning heller ikke eksplicitte krav om, at opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling skal varetages af skolens leder, lærere eller andet af skolens personale. Der er ligeledes ikke eksplicitte regler om, i hvilket omfang og hvilke opgaver af ordensmæssig karakter på en skoles kostafdeling der kan overdrages til elever på skolen.

Det foreslås i et nyt § 4 b, stk. 1, at på efterskoler kombineret med en privat institution for gymnasiale uddannelser, kombineret institution, kan opgaver

af ordensmæssig karakter på den kombinerede institutions kostafdeling ikke overdrages til elever på skolen, jf. dog det foreslåede stk. 2.

Forslaget vil indebære, at skolens leder ikke kan beslutte, at opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling overdrages til elever på skolen, jf. dog det foreslåede stk. 2.

Ved ”skolens leder” forstås lederen af den kombinerede institution, der omfatter en efterskole og en privat institution for gymnasiale uddannelser med kostafdeling.

Ved ”opgaver af ordensmæssig karakter” forstås opgaver på skolens kostafdeling, som kan indebære beslutninger om iværksættelse af foranstaltninger og sanktioner. Det omfatter ligeledes organiserede elevrelationer tilrettelagt af skolen, f.eks. opgaver, der indebærer opsyn med elevers overholdelse af skolens regler, herunder også i fritiden samt aften og nat, opdragelse, indberetning om overtrædelse af skolens ordensregler, irettesættelse og eventuelle sanktioner.

Ved ”skolens kostafdeling” forstås det tidsrum, hvor kosteleverne er i kostskolens varetægt, og hvor skolen har ansvar for kosteleverne, men hvor elever ikke er i dagskolen (undervisningstiden/de skemalagte aktiviteter) sammen med skolens dagelever, herunder undervisningstiden i forbindelse med studieture, lejrskoler, ekskursioner m.v., hvor eleverne er væk fra skolens område. Det betyder konkret, at det foreslåede forbud mod at overdrage opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling til elever på skolen omfatter kostelevernes tid uden for undervisningstiden/skemalagte aktiviteter, for eksempel samværstiden, fritiden, aften, nat og lignende.

Ved ”overdrages” forstås, at skolens leder træffer en beslutning om at overdrage opgaver af ordensmæssig karakter på en skoles kostafdeling til elever på skolen. Det betyder, at skolens leder ikke kan beslutte generelt at overdrage en portefølje af opgaver af ordensmæssig karakter til en eller flere elever på skolen, herunder opgaver over for andre elever på skolen, for eksempel i form af en præfektordning.

Ved ”elever på skolen” forstås elever indskrevet på en institutionens kostafdelinger. Det betyder, at på en kombineret institution, der omfatter både en efterskole og en privat institution for gymnasiale uddannelser med kostafdeling, omfatter det alle elever på den kombinerede institutions kostafdeling.

Forslaget vil indebære, at skolens leder ikke kan træffe beslutning om at overdrage opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling til skolens elever.

Dette er i særlig grad vigtigt på kombinerede institutioner, der både omfatter grundskoleelever på en efterskole og gymnasieelever på en privat institution for gymnasiale uddannelser, et privat gymnasium med kostafdeling. Den hierarkiske opdeling af elever kan medvirke til at skabe ulige relationer både mellem gymnasieelever på forskellige årgange og mellem gymnasieelever og grundskoleelever. Hertil kommer, at forskellen i alder og modenhed hos elever i grundskoleklasser på efterskoler og elever i en gymnasieklasse risikerer at skabe ulige relationer mellem elever i grundskolens kostafdeling og elever på gymnasieniveau, hvis gymnasieelever får overdraget og varetager opgaver af ordensmæssig karakter på institutionens kostafdeling. Det kan i særlig grad gøre sig gældende, hvis ordensmæssige opgaver varetages af skolens gymnasieelever er rettet mod elever i kostafdelingen i skolens grundskoleklasser.

Elevrelationen mellem elever på samme skole vurderes at være af særlig betydning på skoler, der har kostafdelinger, idet eleverne bor på skolen og således er sammen døgnet rundt, ligesom de ikke har deres familie tæt på i dagligdagen. Elevers varetagelse af opgaver af ordensmæssig og opdragende karakter, herunder over for elever på skolens kostafdeling, vurderes således at kunne påvirke elevrelationer mellem skolens elever. Eventuelle problemer med mobning, dårlig trivsel osv. vil alt andet lige kunne opleves mere belastende for elever på en kostskole, som sjældnere er sammen med deres familie og ikke har et frirum uden for skolen på samme måde, som andre elever i et almindeligt grundskoletilbud eller gymnasietilbud har det. Dette kan endvidere gøre sig yderligere gældende på en kombineret institution, hvor elever fortsætter fra grundskolen til gymnasiet og således kan blive fastholdt i eventuelle mønstre, hvor der foregår mobning, eller eleven på anden måde mistrives.

Det vurderes, at der mellem en elev i en gymnasieklasse, der har fået overdraget opgaver af ordensmæssig karakter i grundskolens eller gymnasiedelens kostafdeling, og den eller de pågældende kostelever i grundskolens eller gymnasiedelens kostafdeling er risiko for en ulige relation af aldersmæssige, modenhedsmæssige, uddannelsesmæssige og fysiske årsager, som alt andet lige kan opleves mere belastende på en kostskole, hvor eleverne er sammen døgnet rundt og ikke ser deres familier på daglig basis, end almindelige grundskole- og gymnasietilbud.

På kombinerede institutioner, der har både efterskoler og gymnasium med kostafdeling, vurderes en regulering derfor at være særlig relevant blandt andet på grund af forskellen i alder og modenhed hos elever på grundskoleniveau og på gymnasieniveau.

Formålet med forslaget er at sikre, at opgaver af ordensmæssig karakter over for elever på skolens kostafdeling varetages af skolens leder og lærere eller andet af skolens personale. Formålet med forslaget er endvidere at sikre, at opgaver af ordensmæssig karakter over for elever på en kostafdeling på en efterskole og et privat gymnasium samt på kombinationer af disse ikke overdrages til elever på skolen.

Forslaget vil betyde, at skolens leder skal sikre, at opgaver af ordensmæssig karakter, herunder opgaver af opdragende karakter, på en skoles kostafdeling varetages af skolens leder, lærere og andet af skolens personale. Voksne elever, der også er ansatte på skolen, kan ikke overdrages opgaver af ordensmæssig karakter. Det gælder i særlig grad opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling, som kan indebære beslutning om iværksættelse af foranstaltninger og sanktioner.

Det foreslåede forbud mod at overdrage opgaver af ordensmæssig karakter på en skoles kostafdeling vil ikke omfatte situationer, hvor en elev indberetter en anden elev, som har overtrådt skolens ordensregler og værdigrundlag én eller flere gange, til skolens ledelse og lærere, når indberetningen ikke sker som led i overdraget opgave eller pligt.

Det foreslås i et § 4 b, stk. 2, at skolens leder i begrænset omfang kan godkende, at enkelte særlige opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling i nærmere bestemte tidsrum overdrages til elever på skolen.

”I begrænset omfang” omfatter godkendelse fra skolens leder til, at nærmere bestemte elever på skolen varetager enkelte særlige opgaver af ordensmæssig karakter, herunder opgaver af ordensmæssig karakter over for nærmere bestemte elever på skolens kostafdeling uden for skole- og undervisningstiden. Det betyder også, at skolens leder konkret skal vurdere, om alder og modenhed hos den eller de elever, til hvem skolens leder vil overdrage en eller flere opgaver af ordensmæssig karakter på en skoles kostafdeling, står i rimelig forhold til de opgaver, som skolens leder vil overdrage til den eller disse elever.

Forslaget vil ikke indebære mulighed for, at skolens leder kan træffe beslutning om generel godkendelse af eller beslutning om delegation af en portefølje af opgaver på skolens kostafdeling til elever på skolen, herunder opgaver over for andre elever på skolens kostafdeling, en såkaldt præfektordning.

”Enkelte særlige opgaver af ordensmæssig karakter” kan f.eks. være enkelte opgaver i forbindelse med introforløb, elev-til-elevopgaver som for eksempel stor-elev-ordning (”buddy-ordninger”), hvor nærmere bestemte elever på skolens kostafdeling varetager opgaver for eksempel med introduktion over for nye elever på skolens kostafdeling i en kortere periode m.v.

Særlige opgaver af ordensmæssig karakter vil ikke kunne omfatte opgaver med for eksempel opdragelse, indberetning, irettesættelse m.v. af andre elever på skolens kostafdeling eller opgaver, der kan indebære iværksættelsen af foranstaltninger og sanktioner.

”Nærmere bestemt tidsrum” kan omfatte tidsrum i kostelevernes tid uden for skole- og undervisningstiden i en nærmere afgrænset periode fx elevernes samvær og fritid i forbindelse med introforløb, en temauge eller lignende.

Forslaget vil samlet set indebære, at skolens leder kan godkende, at enkelte særlige nærmere bestemte og afgrænsede opgaver af ordensmæssig karakter over for elever på skolens kostafdeling overdrages til nærmere bestemte elever i afgrænsede tidsrum. Det kan f.eks. være opgaver i kostelevernes tid uden for undervisningstiden i forbindelse med introforløb, mentorskab i forbindelse med opstart af nye kostelever på skolen, elev-til-elevopgaver som for eksempel stor-elev-ordninger for nye elever og lignende.

Forslaget vil ikke indebære, at skolens leder kan overdrage opsyn med elever på skolens kostafdeling, herunder opsyn med kosteleverne i fritiden, aften, og nat, til elever på skolen. Skolens leder kan heller ikke overdrage indberetning af elever på skolens kostafdeling for overtrædelse på skolens kostafdeling af skolens ordensregler og værdisæt med henblik på irettesættelse eller sanktioner til elever på skolen.

Forslaget vil ikke indebære, at opgaver af ordensmæssig karakter for elever på skolens kostafdeling kan overdrages til elever på skolen på døgnbasis.

Baggrunden for forslaget er, at der på skolens kostafdeling kan være enkelte særlige opgaver af ordensmæssig karakter, som efter konkret vurdering fra skolens leder antages at bidrage til at fremme den generelle trivsel på skolens kostafdeling. Der vil således være behov for, at skolens leder foretager

en skønsmæssig vurdering af de opgaver af ordensmæssig karakter, som skolelederen påtænker at overdrage til bestemte elever i nærmere bestemte tidsrum.

Der tænkes i den forbindelse for eksempel på ordninger, hvor bestemte elever på en skoles kostafdeling overdrages nærmere bestemte opgaver som venskabselev ("buddy", storven m.m.) for nye elever på skolens kostafdeling med henblik på at lette opstartsperioden for nye elever på skolens kostafdeling. Der tænkes endvidere på såkaldte mentorordninger, hvor skolens leder efter nærmere konkret vurdering beslutter at overdrage nærmere bestemte opgaver til elever på skolens kostafdeling. Endelig tænkes på situationer, hvor skolens leder efter en konkret vurdering beslutter at overdrage bestemte opgaver på en skoles kostafdeling til elever på skolen, for eksempel opgaver som ordensduks, lærerovervåget lektiehjælp til andre elever og pædagogisk tilrettelagte aktiviteter, hvor en ældre elev læser sammen med eller arbejder med en skoleopgave sammen med en yngre elev (læsemakker).

Forslaget vil ikke indebære, at skolens leder kan beslutte at overdrage en portefølje af opgaver af ordensmæssig og opdragende karakter over for kostelever på skolens kostafdeling til elever på skolen. Tilsvarende vil gælde også for enkelte opgaver af ordensmæssig og opdragende karakter på en skoles kostafdeling, som kan indebære foranstaltninger og sanktioner. Det betyder, at blandt andet opgaver af ordensmæssig karakter, der omfatter opsyn med elever på skolens kostafdeling, indberetning af overtrædelser af skolens reglement på kostafdelingen, opsyn med elevers lektielæsning på kostafdelingen og opgaver, der omfatter foranstaltninger over for elever på skolens kostafdeling, ikke kan overdrages til elever på skolen.

Det vurderes, at der i praksis er et meget begrænset antal skoler, hvor skolens leder godkender, at opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling, herunder opgaver over for elever på kostafdelingen, som for eksempel organiseret opsyn med elever på skolens kostafdeling, indberetninger om overtrædelse af skolens regler, irrettesættelse m.v., overdrages til elever på skolen i længere uafgrænsede tidsrum.

Forslaget vil indebære, at det vil indgå i Børne- og Undervisningsministeriets almindelige tilsyn med skolerne og institutionerne, om skolerne og institutionerne overholder det foreslåede forbud mod, at skolens leder eller lærere overdrager opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling til elever på skolen. Ministeriets almindelige tilsyn vil indebære, at hvis ministeriet enten ved henvendelse eller på anden måde bliver gjort opmærksom

på forhold, der giver anledning til tvivl om, hvorvidt en skole har overholdt lovens forbud mod at overdrage opgaver af ordensmæssig karakter over for elever på skolens kostafdeling til elever på skolen, vil ministeriet på baggrund af en konkret vurdering kontakte skolen med henblik på, at skolen kan redegøre for forholdene. Herefter vil ministeriet vurdere, om der er grundlag for at iværksætte et egentligt tilsyn med skolen. Dette følger allerede af gældende tilsynspraksis. Ministeriet vil dermed løbende følge skolernes varetagelse af opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling, herunder forbuddet mod at overdrage opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling til elever. Det er Børne- og Undervisningsministeriet, der beslutter, om der findes anledning til at iværksætte et tilsyn med forhold på en efterskole kombineret med en privat institution for gymnasiale uddannelser, kombineret institution.

Såfremt Børne- og Undervisningsministeriet bliver bekendt med, at der på en konkret institution forekommer et større antal sager eller særligt alvorlige sager om varetagelse af opgaver af ordensmæssig karakter over for elever på skolens kostafdeling, som ikke er undtaget i forslagens stk. 2, f.eks. via ministeriets whistleblower-ordning i henhold § 52 c i lov om efterskoler og frie fagskoler kan dette danne grundlag for, at ministeriet igangsætter et generelt tilsyn med skolens håndtering af varetagelse af ordensmæssige opgave over for elever på skolens kostafdeling.

For en efterskole, der ikke overholder de foreslåede bestemmelser, kan lovgivningens bestemmelser om sanktioner finde anvendelse. Finde børne- og undervisningsministeren, at en skoles eller institutions virksomhed ikke er i overensstemmelse med lov om efterskoler og frie fagskoler eller de regler eller aftaler, der er fastsat eller indgået i henhold til loven, kan ministeren udstede påbud til skolen om at foretage konkrete ændringer af den pågældende virksomhed, jf. § 52, stk. 1, 2. pkt., i lov om efterskoler og frie fagskoler Børne- og undervisningsministeren kan endvidere for efterskoler, der ikke følger bestemmelserne lov om efterskoler og frie fagskoler, de regler eller aftaler, der er fastsat eller indgået i henhold til loven, eller børne- og undervisningsministerens påbud, kan tilbageholde tilskud, lade tilskud bortfalde helt eller delvis eller kræve tilskud tilbagebetalt helt eller delvis., jf. § 46, stk. 1, i lov om efterskoler og frie fagskoler.

Børne og undervisningsministeren kan træffe beslutning om, at der ikke ydes tilskud til en efterskole, herunder en ny skole, hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen opfylder lovens krav om uafhængighed og forvaltning af skolens midler, jf. § 47 i lov om efterskoler og frie fagskoler.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 3

Til nr. 1

Bestemmelsen er ny.

Efter den gældende lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser er der ikke forbud mod eller regler om overdragelse af opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling til elever på skolen. Det er i den gældende lovgivning heller ikke eksplicitte krav om, at opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling skal varetages af skolens leder, lærere eller andet af skolens personale. Der er ligeledes ikke eksplicitte regler om, i hvilket omfang og hvilke opgaver af ordensmæssig karakter på en skoles kostafdeling der kan overlades til elever på skolen.

Det foreslås i et nyt §7 b, stk.1, at på frie grundskoler med kosttilbud og efterskoler kombineret med en privat institution for gymnasiale uddannelser, kombineret institution, kan opgaver af ordensmæssig karakter på den kombinerede institutions kostafdeling ikke overdrages til elever på skolen, jf. dog det foreslåede stk. 2.

Forslaget vil indebære, at skolens rektor ikke kan beslutte, at opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling overdrages til elever på skolen, jf. dog det foreslåede stk. 2.

Ved ”skolens rektor” forstås lederen af den kombinerede institution, der omfatter både en fri- eller privatskole med kostafdeling eller en efterskole og en privat institution for gymnasiale uddannelser med kostafdeling.

Ved ”opgaver af ordensmæssig karakter” forstås opgaver på skolens kostafdeling, som kan indebære beslutninger om iværksættelse af foranstaltninger og sanktioner. Det omfatter ligeledes organiserede elevrelationer tilrettelagt af skolen, f.eks. opgaver, der indebærer opsyn med elevers overholdelse af skolens regler, herunder også i fritiden samt aften og nat, opdragelse, indberetning om overtrædelse af skolens ordensregler, irettesættelse og eventuelle sanktioner.

Ved ”skolens kostafdeling” forstås det tidsrum, hvor kosteleverne er i kostskolens varetægt, og hvor skolen har ansvar for kosteleverne, men hvor elever ikke er i dagskolen (undervisningstiden/de skemalagte aktiviteter) sammen med skolens dagelever, herunder undervisningstiden i forbindelse med studieture, lejrskoler, ekskursioner m.v., hvor eleverne er væk fra skolens

område. Det betyder konkret, at det foreslåede forbud mod at overdrage opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling til elever på skolen omfatter kostelevernes tid uden for undervisningstiden/skemalagte aktiviteter, for eksempel samværstiden, fritiden, aften, nat og lignende.

Ved ”overdrages” forstås, at skolens rektor træffer en beslutning om at overdrage opgaver af ordensmæssig karakter på en skoles kostafdeling til elever på skolen. Det betyder, at skolens rektor ikke kan beslutte generelt at overdrage en portefølje af opgaver af ordensmæssig karakter til en eller flere elever på skolen, herunder opgaver over for andre elever på skolen, for eksempel i form af en præfektordning.

Ved ”elever på skolen” forstås elever indskrevet på en institutionens kostafdelinger. Det betyder, at på en kombineret institution, der omfatter både en fri- eller privatskole med kostafdeling eller en efterskole og en privat institution for gymnasiale uddannelser med kostafdeling, omfatter det alle elever på den kombinerede institutions kostafdeling.

Forslaget vil indebære, at skolens rektor ikke kan træffe beslutning om at overdrage opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling til skolens elever.

Dette er i særlig grad vigtigt på kombinerede institutioner, der både omfatter grundskoleelever på en fri- eller privatskole med kostafdeling eller en efterskole og gymnasieelever på en privat institution for gymnasiale uddannelser. Den hierarkiske opdeling af elever kan medvirke til at skabe ulige relationer både mellem gymnasieelever på forskellige årgange og mellem gymnasieelever og grundskoleelever. Hertil kommer, at forskellen i alder og modenhed hos elever i grundskoleklasser på fri- eller privatskoler eller efterskoler og elever i en gymnasieklasse risikerer at skabe ulige relationer mellem elever i grundskolens kostafdeling og elever på gymnasieniveau, hvis gymnasieelever får overdraget og varetager opgaver af ordensmæssig karakter på institutionens kostafdeling. Det kan i særlig grad gøre sig gældende, hvis ordensmæssige opgaver varetages af skolens gymnasieelever er rettet mod elever i kostafdelingen i skolens grundskoleklasser.

Elevrelationen mellem elever på samme skole vurderes at være af særlig betydning på skoler, der har kostafdelinger, idet eleverne bor på skolen og således er sammen døgnet rundt. Elevers varetagelse af opgaver af ordensmæssig og opdragende karakter, herunder over for elever på skolens kostafdeling, vurderes således at kunne påvirke elevrelationer mellem skolens elever. Eventuelle problemer med mobning, dårlig trivsel osv. vil alt andet lige kunne opleves mere belastende for elever på en kostskole, som sjældnere er

sammen med deres familie og ikke har et frirum uden for skolen på samme måde, som andre elever i et almindeligt grundskoletilbud eller gymnasietilbud har det. Dette kan endvidere gøre sig yderligere gældende på en kombineret institution, hvor elever fortsætter fra grundskolen til gymnasiet og således kan blive fastholdt i eventuelle mønstre, hvor der foregår mobning, eller eleven på anden måde mistrives.

Det vurderes, at der mellem en elev i en gymnasieklasse, der har fået overdraget opgaver af ordensmæssig karakter i grundskolens eller gymnasiedelens kostafdeling, og den eller de pågældende kostelever i grundskolens eller gymnasiedelens kostafdeling er risiko for en ulige relation af aldersmæssige, modenhedsmæssige, uddannelsesmæssige og fysiske årsager, som alt andet lige kan opleves mere belastende på en kostskole, hvor eleverne er sammen døgnet rundt og ikke ser deres familier på daglig basis, end almindelige grundskole- og gymnasietilbud.

På kombinerede institutioner, der har både fri- eller privatskole med kostafdeling eller efterskoler og gymnasium med kostafdeling, vurderes en regulering derfor at være særlig relevant blandt andet på grund af forskellen i alder og modenhed hos elever på grundskoleniveau og på gymnasieniveau.

Formålet med forslaget er at sikre, at opgaver af ordensmæssig karakter over for elever på skolens kostafdeling varetages af skolens rektor og lærere eller andet af skolens personale. Voksne elever, der også er ansatte på skolen, kan ikke overdrages opgaver af ordensmæssig karakter. Formålet med forslaget er endvidere at sikre, at opgaver af ordensmæssig karakter over for elever på en kostafdeling på en fri- eller privatskole eller efterskole og et privat gymnasium samt på kombinationer af disse ikke overdrages til elever på skolen.

Forslaget vil betyde, at skolens rektor skal sikre, at opgaver af ordensmæssig karakter, herunder opgaver af opdragende karakter, på en skoles kostafdeling varetages af skolens rektor, lærere og andet af skolens personale. Det gælder i særlig grad opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling, som kan indebære beslutning om iværksættelse af foranstaltninger og sanktioner.

Det foreslåede forbud mod at overdrage opgaver af ordensmæssig karakter på en skoles kostafdeling vil ikke omfatte situationer, hvor en elev indberetter en anden elev, som har overtrådt skolens ordensregler og værdigrundlag én eller flere gange, til skolens ledelse og lærere, når indberetningen ikke sker som led i overdraget opgave eller pligt.

Det foreslås i et § 7 b, stk. 2, at skolens rektor i begrænset omfang kan godkende, at enkelte særlige opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling i nærmere bestemte tidsrum overlades til elever på skolen.

”I begrænset omfang” omfatter godkendelse fra skolens rektor til, at nærmere bestemte elever på skolen varetager enkelte særlige opgaver af ordensmæssig karakter, herunder opgaver af ordensmæssig karakter over for nærmere bestemte elever på skolens kostafdeling uden for skole- og undervisningstiden. Det betyder også, at skolens rektor konkret skal vurdere, om alder og modenhed hos den eller de elever, til hvem skolens rektor vil overdrage en eller flere opgaver af ordensmæssig karakter på en skoles kostafdeling, står i rimelig forhold til de opgaver, som skolens rektor vil overdrage til den eller disse elever.

Forslaget vil ikke indebære mulighed for, at skolens rektor kan træffe beslutning om generel godkendelse af eller beslutning om delegation af en portefølje af opgaver på skolens kostafdeling til elever på skolen, herunder opgaver over for andre elever på skolens kostafdeling, en såkaldt præfektordning.

”Enkelte særlige opgaver af ordensmæssig karakter” kan f.eks. være enkelte opgaver i forbindelse med introforløb, elev-til-elevopgaver som for eksempel stor-elev-ordning (”buddy-ordninger”), hvor nærmere bestemte elever på skolens kostafdeling varetager opgaver for eksempel med introduktion over for nye elever på skolens kostafdeling i en kortere periode m.v.

Særlige opgaver af ordensmæssig karakter vil ikke kunne omfatte opgaver med for eksempel opdragelse, indberetning, irettesættelse m.v. af andre elever på skolens kostafdeling eller opgaver, der kan indebære iværksættelsen af foranstaltninger og sanktioner.

”Nærmere bestemt tidsrum” kan omfatte tidsrum i kostelevernes tid uden for skole- og undervisningstiden i en nærmere afgrænset periode fx elevernes samvær og fritid i forbindelse med introforløb, en temauge eller lignende.

Forslaget vil samlet set indebære, at skolens rektor kan godkende, at enkelte særlige nærmere bestemte og afgrænsede opgaver af ordensmæssig karakter over for elever på skolens kostafdeling overdrages til nærmere bestemte elever i afgrænsede tidsrum. Det kan f.eks. være opgaver i kostelevernes tid uden for undervisningstiden i forbindelse med introforløb, mentorskab i forbindelse med opstart af nye kostelever på skolen, elev-til-elevopgaver som for eksempel stor-elev-ordninger for nye elever og lignende.

Forslaget vil ikke indebære, at skolens rektor kan overdrage opsyn med elever på skolens kostafdeling, herunder opsyn med kosteleverne i fritiden, aften, og nat, til elever på skolen. Skolens rektor kan heller ikke overdrage indberetning af elever på skolens kostafdeling for overtrædelse på skolens kostafdeling af skolens ordensregler og værdisæt med henblik på rettesættelse eller sanktioner til elever på skolen.

Forslaget vil ikke indebære, at opgaver af ordensmæssig karakter for elever på skolens kostafdeling kan overdrages til elever på skolen på døgnbasis.

Baggrunden for forslaget er, at der på skolens kostafdeling kan være enkelte særlige opgaver af ordensmæssig karakter, som efter konkret vurdering fra skolens rektor antages at bidrage til at fremme den generelle trivsel på skolens kostafdeling. Der vil således være behov for, at skolens rektor foretager en skønmæssig vurdering af de opgaver af ordensmæssig karakter, som rektor påtænker at overdrage til bestemte elever i nærmere bestemte tidsrum.

Der tænkes i den forbindelse for eksempel på ordninger, hvor bestemte elever på en skoles kostafdeling overdrages nærmere bestemte opgaver som venskabselev ("buddy", storven m.m.) for nye elever på skolens kostafdeling med henblik på at lette opstartsperioden for nye elever på skolens kostafdeling. Der tænkes endvidere på såkaldte mentorordninger, hvor skolens rektor efter nærmere konkret vurdering beslutter at overdrage nærmere bestemte opgaver til elever på skolens kostafdeling. Endelig tænkes på situationer, hvor skolens rektor efter en konkret vurdering beslutter at overlade bestemte opgaver på en skoles kostafdeling til elever på skolen, for eksempel opgaver som ordensduks, lærerovervåget lektiehjælp til andre elever og pædagogisk tilrettelagte aktiviteter, hvor en ældre elev læser sammen med eller arbejder med en skoleopgave sammen med en yngre elev (læsemakker).

Forslaget vil ikke indebære, at skolens rektor kan beslutte at overdrage en portefølje af opgaver af ordensmæssig og opdragende karakter over for kostelever på skolens kostafdeling til elever på skolen. Tilsvarende vil gælde også for enkelte opgaver af ordensmæssig og opdragende karakter på en skoles kostafdeling, som kan indebære foranstaltninger og sanktioner. Det betyder, at blandt andet opgaver af ordensmæssig karakter, der omfatter opsyn med elever på skolens kostafdeling, indberetning af overtrædelser af skolens reglement på kostafdelingen, opsyn med elevers lektielæsning på kostafdelingen og opgaver, der omfatter foranstaltninger over for elever på skolens kostafdeling, ikke kan overdrages til elever på skolen.

Det vurderes, at der i praksis er et meget begrænset antal skoler, hvor skolens leder godkender, at opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling, herunder opgaver over for elever på kostafdelingen, som for eksempel organiseret opsyn med elever på skolens kostafdeling, indberetninger om overtrædelse af skolens regler, irettesættelse m.v., overdrages til elever på skolen i længere uafgrænsede tidsrum.

Forslaget vil indebære, at det vil indgå i Børne- og Undervisningsministeriets almindelige tilsyn med skolerne og institutionerne, om skolerne og institutionerne overholder det foreslåede forbud mod, at skolens leder eller lærere overdrager opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling til elever på skolen. Ministeriets almindelige tilsyn vil indebære, at hvis ministeriet enten ved henvendelse eller på anden måde bliver gjort opmærksom på forhold, der giver anledning til tvivl om, hvorvidt en skole har overholdt lovens forbud mod at overdrage opgaver af ordensmæssig karakter over for elever på skolens kostafdeling til elever på skolen, vil ministeriet på baggrund af en konkret vurdering kontakte skolen med henblik på, at skolen kan redegøre for forholdene. Herefter vil ministeriet vurdere, om der er grundlag for at iværksætte et egentligt tilsyn med skolen. Dette følger allerede af gældende tilsynspraksis. Ministeriet vil dermed løbende følge skolernes varetagelse af opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling, herunder forbuddet mod at overdrage opgaver af ordensmæssig karakter på skolens kostafdeling til elever. Det er Børne- og Undervisningsministeriet, der beslutter, om der findes anledning til at iværksætte et tilsyn med forbehold på en fri- eller privatskole med kostafdeling eller efterskole kombineret med en privat institution for gymnasiale uddannelser, kombineret institution.

Såfremt Børne- og Undervisningsministeriet bliver bekendt med, at der på en konkret institution forekommer et større antal sager eller særligt alvorlige sager om varetagelse af opgaver af ordensmæssig karakter over for elever på skolens kostafdeling, som ikke er undtaget i forslagets stk. 2, f.eks. via ministeriets whistleblower-ordning i henhold til § 41 b i friskoleloven, § 52 c i lov om efterskoler og frie fagskoler og § 26 a i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, kan dette danne grundlag for, at ministeriet igangsætter et generelt tilsyn med skolens håndtering af varetagelse af ordensmæssige opgaver over for elever på skolens kostafdeling.

For en fri- eller privatskole, en efterskole eller en privat institution for gymnasiale uddannelser, der ikke overholder de foreslåede bestemmelser, kan lovgivningens bestemmelser om sanktioner finde anvendelse. Finde børne- og undervisningsministeren, at en skoles eller institutions virksomhed ikke

er i overensstemmelse med friskoleloven, lov om efterskoler og frie fagskoler eller lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser eller de regler eller aftaler, der er fastsat eller indgået i henhold til loven, kan ministeren udstede påbud til skolen om at foretage konkrete ændringer af den pågældende virksomhed, jf. friskolelovens § 24 a, stk. 1, § 52, stk. 1, 2. pkt., i lov om efterskoler og frie fagskoler og § 24, stk. 2, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser. Børne- og undervisningsministeren kan endvidere for fri- eller privatskoler, efterskoler og private institutioner for gymnasiale uddannelser, der ikke følger bestemmelserne i lov om friskoler og private grundskoler m.v., lov om efterskoler og frie fagskoler eller lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, de regler eller aftaler, der er fastsat eller indgået i henhold til loven, eller børne- og undervisningsministerens påbud, kan tilbageholde tilskud, lade tilskud bortfalde helt eller delvis eller kræve tilskud tilbagebetalt helt eller delvis., jf. § 21, stk. 1, 2.pkt., i lov om friskoler og private grundskoler m.v., § 46, stk. 1, i lov om efterskoler og frie fagskoler og § 25, stk. 1, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser.

Børne og undervisningsministeren kan træffe beslutning om, at der ikke ydes tilskud til en fri- eller privatskole med kostafdeling eller efterskole, herunder en ny skole, hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen opfylder friskolelovens krav om uafhængighed og forvaltning af skolens midler, jf. § 21, a i lov om friskoler og privat grundskoler m.v. og § 47 i lov om efterskoler og frie fagskoler. Det følger endvidere af § 1, stk. 2 og 3, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, at børne- og undervisningsministeren kan tilbagekalde godkendelsen af en privat institution for gymnasiale uddannelser, hvis skolen ikke overholder fastsatte regler, herunder reglerne i lov om de gymnasiale uddannelser eller meddelte påbud, eller hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen eller kurset opfylder lovens krav om uafhængighed og forvaltning af skolens midler.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 4

Det foreslås i *stk. 1*, at loven skal træde i kraft den 1. august 2022.

Lov om friskoler og private grundskoler m.v., lov om efterskoler og frie fagskoler og lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser gælder ikke for Færøerne og Grønland, jf. § 45 i lov om friskoler og private grundskoler m.v., § 56 i lov om efterskoler og frie fagskoler og § 35 i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser. Disse love kan heller ikke

UDKAST

sættes i kraft for Færøerne og Grønland. De ændringer, som foreslås med dette lovforslag, vil derfor heller ikke skulle gælde for Færøerne og Grønland eller i øvrigt kunne sættes i kraft for disse landsdele.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

<i>Gældende formulering</i>	<i>Lovforslaget</i>
	§ 1 I lov om friskoler og private grundskoler m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1656 af 9. august 2021, foretages følgende ændringer:
	1. Efter § 4 a indsættes i <i>kapitel 1</i>: »§ 4 b. På frie grundskoler med kosttilbud kombineret med en privat institution for gymnasiale uddannelser, kombineret institution, kan opgaver af ordensmæssig karakter på den kombinerede institutions kostafdeling ikke overdrages til elever på skolen, jf. dog stk. 2. <i>Stk. 2.</i> Skolens leder kan i begrænset omfang godkende, at enkelte særlige opgaver af ordensmæssig karakter på institutionens kostafdeling i nærmere bestemte tidsrum kan overdrages til elever på skolen.«.
	§ 2 I lov om efterskoler og frie fagskoler, jf. lovbekendtgørelse nr. 1093 af 6. oktober 2021, foretages følgende ændringer:
	1. Efter § 4 a indsættes:

	»§ 4 b. På efterskoler kombineret med en privat institution for gymnasiale uddannelser, kombineret institution, kan opgaver af ordensmæssig karakter på den kombinerede institutions kostafdeling ikke overdrages til elever på skolen, jf. dog stk. 2. <i>Stk. 2.</i> Skolens leder kan i begrænset omfang godkende, at enkelte særlige opgaver af ordensmæssig karakter på institutionens kostafdeling i nærmere bestemte tidsrum kan overdrages til elever på skolen.«.
	§ 3 I lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, jf. lovbe- kendtgørelse nr. 1666 af 11. august 2021, foretages følgende ændrin- ger:
	1. Efter § 7 a indsættes i <i>kapitel 2</i>: »§ 7 b. På frie grundskoler med kosttilbud og efterskoler kombine- ret med en privat institution for gymnasiale uddannelser, kombine- ret institution, kan opgaver af or- densmæssig karakter på den kom- binerede institutions kostafdeling ikke overdrages til elever på skolen, jf. dog stk. 2. <i>Stk. 2</i> Skolens rektor kan i begræn- set omfang godkende, at enkelte særlige opgaver af ordensmæssig

UDKAST

	karakter på institutionens kostafdeling i nærmere bestemte tidsrum overdrages til elever på skolen. «
--	---